

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 73.995/1/V
van 19 september 2023

avis 73.995/1/V
du 19 septembre 2023

over

sur

een voorontwerp van
ordonnantie 'tot
vereenvoudiging van de regels
inzake toegang tot het beroep'

un avant-projet d'ordonnance
'simplifiant les règles en
matière d'accès à la
profession'

Op 4 juli 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met klimaattransitie, leefmilieu, energie en participatieve democratie, verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 18 augustus 2023,* een advies te verstrekken over een voorontwerp van ordonnantie ‘tot vereenvoudiging van de regels inzake toegang tot het beroep’.

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 5 september 2023. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, staatsraad, voorzitter, Inge VOS en Toon MOONEN, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Githa SCHEPPERS, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Inge VOS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 19 september 2023.

*

Le 4 juillet 2023, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de la Transition climatique, de l'Environnement, de l'Énergie et de la Démocratie participative, à communiquer un avis dans un délai de trente jours, prorogé de plein droit jusqu'au 18 août 2023 **, sur un avant-projet d'ordonnance ‘simplifiant les règles en matière d'accès à la profession’.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre des vacations le 5 septembre 2023. La chambre était composée de Wouter PAS, conseiller d'État, président, Inge VOS et Toon MOONEN, conseillers d'État, Bruno PEETERS, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Githa SCHEPPERS, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Inge VOS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 19 septembre 2023.

*

* Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

** Ce délai résulte de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, des lois ‘sur le Conseil d'État’, coordonnées le 12 janvier 1973 qui précise que ce délai est prolongé de plein droit de quinze jours lorsqu'il prend cours du 15 juillet au 31 juillet ou lorsqu'il expire entre le 15 juillet et le 15 août.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie strekt er vooreerst toe een aantal wijzigingen aan te brengen in de wet van 25 juni 1993 ‘betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten’. Daarbij wordt het vereiste van voorafgaande machtiging door een ondernemingsloket voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten opgeheven en, voor wat betreft de uitoefening van een ambulante activiteit ten huize van de consument, beperkt tot het vereiste van een voorafgaande vergunning, afgeleverd door een erkend ondernemingsloket bedoeld in artikel III.59 van het Wetboek Economisch Recht (artikelen 4, 6, 7, 8, 9, 10 en 12 van het voorontwerp). Ook worden de begrippen “handelaar”, “ambachtsman” en “vestiging” vervangen door “onderneming” en “vestigingseenheid” (artikelen 2, 3 en 5). Ten slotte wordt een regeling ingevoerd wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten (artikel 11).

Daarnaast strekt het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de programmawet van 10 februari 1998 ‘tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap’. Zo wordt een definitie van “onderneming” ingevoegd (artikel 14) en wordt de basiskennis bedrijfsbeheer geschrapt als onderdeel van de ondernemersvaardigheden (artikelen 15, 16, 19, 21, 24 en 27, 2° tot 4°, en 29). Voorts worden de verwijzingen naar de begrippen handels- en ambachtsonderneming weggelaten en beoogt het voorontwerp het toepassingsgebied van de programmawet van 10 februari 1998 af te bakenen aan de hand van de invoering van een definitie van het begrip “onderneming” (artikelen 17 en 20). Het voorontwerp regelt tevens het beroep tegen de beslissingen tot weigering van de erkenning van de beroepsbekwaamheid (artikel 22) en de opheffing van de Vestigingsraad (artikelen 26, 27, 1°, en 28). Ten slotte wordt ook in de programmawet van 10 februari 1998 een regeling ingevoerd wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten (artikel 23).

BEVOEGDHEID

3.1. Krachtens artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ behoren ‘[d]e vestigingsvoorwaarden, met uitzondering van de voorwaarden voor toegang tot gezondheidszorgberoepen en tot dienstverlenende intellectuele beroepen’ tot de bevoegdheid van de gewesten.

¹ Aangezien het gaat om een voorontwerp van ordonnantie, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

De term “vestigingsvoorwaarden” refereert aan alle regels die betrekking hebben op de toegang tot een “beroep”, zijnde iedere economische activiteit, andere dan in loondienst, die gewoonlijk tegen een vergoeding verricht wordt. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof houdt dit onder meer de bevoegdheid in “om regels te stellen inzake de toegang tot bepaalde beroepen, algemene regels of bekwaamheidseisen te stellen in verband met de uitoefening van sommige beroepen en beroepstitels te beschermen.”²

3.2. De afdeling Wetgeving merkte eerder in advies 72.341/1 van 13 december 2022 op wat hierna volgt:

“De bepalingen van het voorontwerp die verband houden met de opheffing van de bestaande verplichting om te beschikken over een voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten die wordt verleend door een ondernemingsloket, zijn inpasbaar in de voormelde bevoegdheid op grond van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Een dergelijke voorafgaande machtiging stelt op basis van de bestaande regelgeving immers specifieke eisen voor ambulante of kermisactiviteiten.”³

Wel kunnen op het vlak van de bevoegdheid vragen rijzen bij artikel 3 van het voorontwerp, dat de bestaande verplichting in artikel 3 van de wet van 25 juni 1993 inzake de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten vervangt door een verplichte inschrijving in de KBO voor diegene die ambulante of kermisactiviteiten uitoefent of, wat buitenlandse ondernemingen zonder vestigingseenheid in België betreft, een verplichte inschrijving als onderneming in het land van herkomst. Op grond van de bevoegdheid van de federale overheid inzake de organisatie van het bedrijfsleven en inzake het handelsrecht en het vennootschapsrecht (artikel 6, § 1, VI, derde lid, 3°, en vierde lid, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) komt het immers aan de federale overheid toe om de regels inzake de inschrijving als onderneming vast te stellen.”⁴

3.3. Gevraagd naar het verschil tussen de huidige machtiging en de nieuwe vergunning in het licht van het bovenstaande, antwoordde de gemachtigde:

“De huidige machtiging voor ambulante activiteiten en de toekomstige vergunning voor ambulante activiteiten ten huize van de consument kaderen in de gewestelijke bevoegdheid op het vlak van de vestigingsvoorwaarden (artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

Zowel de huidige machtiging als de nieuwe vergunning staan los van de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen. Ze stellen voorwaarden voor de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit. Beiden gebeuren wel door de ondernemingsloketten, in het kader van hun rol als ‘één-loket’ op grond van de Dienstenrichtlijn.

² GwH 15 maart 2012, nr. 45/2012, B.10.2.

³ Voetnoot 3 van het aangehaalde advies: Zie bijvoorbeeld artikel 15 van het koninklijk besluit van 24 september 2006 ‘betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten’, zoals die bepaling geldt in het Vlaamse Gewest.

⁴ Adv.RvS 72.341/1 van 13 december 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 3 maart 2023 ‘tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten’, Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1545/1.

Er zijn twee verschillen tussen de huidige machtiging en de nieuwe vergunning:

1. De machtiging heeft een breder toepassingsgebied, ze betreft namelijk alle ambulante activiteiten (verkoop buiten de vestiging), die ook activiteiten ten huize van de consument kunnen omvatten. De vergunning is beperkt tot ambulante activiteiten ten huize van de consument (deur-aan-deur verkoop). Voor ambulante activiteiten op het openbaar domein, zoals op een markt bijvoorbeeld, zal dus geen machtiging meer vereist zijn.

De onderneming blijft uiteraard wel onderworpen aan de (federale) verplichting om zich in te schrijven in de KBO.

2. De machtiging is onderworpen aan drie voorwaarden: een nationaliteitsvereiste, een bekwaamheidsvereiste en een moraliteitsvereiste. Bij de vergunning blijft enkel nog de moraliteitsvereiste (weliswaar in beperkte vorm) over.

De nieuwe vergunning kan dus omschreven worden als een meer beperkte versie van de bestaande machtiging voor ambulante activiteiten.

De Raad van State heeft zelf in meerdere adviezen aangegeven dat de gewesten bevoegd zijn voor deze materie. Zie de adviezen 57.187/1, 58.346/1, 61.027/1 en 72.341/1.”

3.4. In zoverre de ontworpen regeling het vereiste van voorafgaande machtiging door een ondernemingsloket voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten opheft en beperkt tot het vereiste van een voorgaande vergunning voor de uitoefening van een ambulante activiteit ten huize van de consument, is zij inpasbaar in de voormelde bevoegdheid op grond van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Hetzelfde geldt wat betreft de wijzigingen die de ontworpen regeling aanbrengt aan de programmawet van 10 februari 1998 wat de beroepsbekwaamheid betreft.

In de mate dat de ontworpen regeling daarbij taken toekent aan de erkende ondernemingsloketten bedoeld in artikel III.59 van het Wetboek Economisch Recht voorziet zij weliswaar in de inschakeling door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van deze federale ondernemingsloketten. Zoals blijkt uit de memorie van toelichting wordt hiervoor evenwel een beroep gedaan op het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 17 juli 2013 ‘betreffende de implementatie van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt’.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKING

4. Ingevolge het voorontwerp wordt het vereiste van voorafgaande machtiging door een ondernemingsloket voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten opgeheven en beperkt tot het vereiste van een voorgaande vergunning, afgeleverd door een erkend ondernemingsloket bedoeld in artikel III.59 van het Wetboek Economisch Recht, voor de uitoefening van een ambulante activiteit ten huize van de consument.

Dergelijke regeling dient in overeenstemming te zijn met richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’ (“dienstenrichtlijn”).⁵ In de mate dat de ontworpen regeling de Brusselse Hoofdstedelijke Regering machtigt om onder meer de vergunningsprocedure te bepalen⁶, zal ook bij de uitvoering erover gewaakt moeten worden dat hieraan wordt voldaan.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 2

5. Zoals werd bevestigd door de gemachtigde, dient in het ontworpen punt 2°/1 van artikel 1 van de wet van 25 juni 1993 verwezen te worden naar artikel I.1,1°, van het Wetboek van economisch recht in de plaats van naar artikel I.1.

Artikel 4

6. In de memorie van toelichting wordt uiteengezet waarom in het ontworpen artikel 3, tweede lid, van de wet van 25 juni 1993 uitdrukkelijk wordt verwezen naar een exhaustieve lijst van misdrijven, die redelijkerwijs de goede uitoefening van een ambulante activiteit ten huize van de consument in het gedrang kunnen brengen, in de plaats van naar het meer algemene ‘blanco strafregister’. In het licht daarvan rijst niettemin de vraag waarom juist voor de aangeduide hoofdstukken werd gekozen. Zo zouden bijvoorbeeld titel VIII, hoofdstukken I/1, II en III, van boek II van het Strafwetboek ook geacht kunnen worden ‘redelijkerwijs de goede uitoefening van een ambulante activiteit ten huize van de consument in het gedrang brengen’. Hierover ondervraagd, verklaarde de gemachtigde:

“Om een zekere eenvormigheid te handhaven in het economisch beleid van het Gewest was het beginpunt van de bepaling te vinden in artikel 5, eerste lid, 1°, b), van de ordonnantie van 8 mei 2014 betreffende het toeristisch logies.

Vervolgens werd deze lijst herbekeken in het licht van het specifieke karakter van ambulante activiteiten ten huize consument. Er werd voor de gekozen misdrijven in het ontworpen artikel 3, tweede lid, geoordeeld dat zij voldoende verband kunnen hebben met ambulante activiteiten ten huize van de consument, bijvoorbeeld doordat dat de verkoper onder het voorwendsel van een ambulante activiteit zou mogen binnenkomen in de woning van de consument en daar de bedoelde misdrijven zou kunnen plegen. Dit is het geval voor opzettelijk doden, foltering, diefstal, afpersing en bedrog.

Hetzelfde geldt voor verkrachting en aantasting van de seksuele integriteit. We merken nu echter op dat de bepalingen die opgenomen waren in Titel VII, hoofdstukken V, VI en VII (die geïnterpreteerd worden in het ontwerp) opgeheven zijn door de wet van 21 maart 2022 en vervangen zijn door bepalingen in hoofdstuk I/1 van titel VIII. Het zal dus sowieso nodig zijn om deze verwijzing te herzien.

⁵ Zie inzonderheid artikel 9 ervan (wat betreft het instellen van een vergunningstelsel), 10, 11, 12 ervan (wat betreft de vergunningsvoorwaarden) en 13 (wat betreft de procedure voor het bekomen van de vergunning).

⁶ Artikel 4 van het ontwerp (ontworpen artikel 3, vijfde lid, 1°, van de wet van 25 juni 1993).

De andere misdrijven werden niet opgenomen omdat er werd geoordeeld dat er onvoldoende verband is met de uitoefening van ambulante activiteiten ten huize van de consument en het dus niet proportioneel zou zijn om onderneming uit te sluiten van deze activiteiten omwille van eerdere misdrijven in die categorieën (bv. omkoping of valsheid in geschrifte).”

De stellers van het voorontwerp dienen de ontworpen bepaling in overeenstemming te brengen met de actuele bepalingen van het Strafwetboek.

7. Luidens het ontworpen artikel 3, derde lid, van de wet van 25 juni 1993 is de vergunning vijf jaar geldig en vervalt zij van rechtswege als de betrokkene niet meer voldoet aan de voorwaarde bepaald in het tweede lid. Gevraagd of de vergunning kan worden hernieuwd na de periode van vijf jaar en waar deze hernieuwing in voorkomend geval wordt geregeld, verklaarde de gemachtigde:

“De vergunning moet opnieuw worden aangevraagd na 5 jaar, als de onderneming de activiteiten ten huize van de consument wil verderzetten. Er is geen specifieke hernieuwingsprocedure geregeld. Deze verloopt namelijk op identieke wijze als de initiële procedure. De procedure wordt beschreven in het uitvoeringsbesluit.”

Het verdient aanbeveling het ontworpen artikel 3 van de wet van 25 juni 1993 aan te vullen met een verwijzing naar een mogelijke hernieuwing.

Artikel 9

8. In artikel 9, 3°, van het voorontwerp wordt verwezen naar “artikel 3, tweede lid” terwijl in de memorie van toelichting bij deze bepaling wordt verwezen naar artikel 3, derde lid. De gemachtigde bevestigde dat wel degelijk artikel 3, tweede lid, wordt bedoeld.

Artikel 11

9.1. Artikel 11 van het voorontwerp bevat bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en

betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁷

Bijgevolg moeten de ‘essentiële elementen’ van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁸

9.2. Het ontworpen artikel 14bis, § 2, 4°, van de wet van 25 juni 1993 vermeldt “de gegevens die noodzakelijk zijn om de naleving van de voorwaarden en verplichtingen bedoeld in deze wet en haar uitvoeringsmaatregelen na te gaan”.

Een dergelijke algemene en vage omschrijving volstaat evenwel niet in het licht van het voormelde legaliteitsbeginsel, aangezien die omschrijving niet meer is dan de gedeeltelijke parafrasering van artikel 5, lid 1, c), van de AVG⁹, die uit zichzelf al toepasselijk is. De “categorie van verwerkte gegevens” maakt immers een “essentieel element” van de gegevensverwerking uit dat door de ordonnantiegever zelf moet worden vastgelegd.

Een te algemene of onbepaalde omschrijving van een categorie te verwerken persoonsgegevens zou daarenboven op gespannen voet komen te staan met het materiële legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet aangezien dergelijke omschrijving niet toelaat een voldoende duidelijk beeld te verwerven van de verwerkte gegevens. Aldus kan niet nagegaan worden of de betrokken gegevensverwerking wel in overeenstemming is met het beginsel van de minimale gegevensverwerking zoals dit voortvloeit uit artikel 5, lid 1, c), van de AVG. Evenmin kan worden nagegaan of de verwerking betrekking heeft op een bijzondere categorie van gevoelige persoonsgegevens, waarvan de verwerking overeenkomstig artikel 9, lid 1, van de AVG in beginsel verboden is en slechts mogelijk is in de limitatief in artikel 9, lid 2, van dezelfde verordening opgesomde uitzonderingsgevallen.

Hetzelfde geldt voor het ontworpen artikel 13/1, § 2, 4°, van de programmawet van 10 februari 1998 (artikel 23 van het voorontwerp).

9.3. Het ontworpen artikel 14bis, § 5, regelt de bewaartermijn. In het tweede lid wordt bepaald dat de persoonsgegevens met betrekking tot de andere personen bedoeld in paragraaf 2 en die in het kader van deze wet en haar uitvoeringsmaatregelen worden verzameld en verwerkt,

⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁸ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101 (Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119). Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1, GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2 en GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1.

⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

worden bewaard in de mate dat en zolang die gegevens noodzakelijk blijken om de in paragraaf 1 bedoelde doeleinden te verwezenlijken.

Een dergelijke regeling is echter niet meer dan een parafrasering van hetgeen reeds uit de AVG voortvloeit, namelijk dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is,¹⁰ en kan niet worden beschouwd als een afdoende regeling van de maximumtermijn gedurende welke gegevens kunnen worden bewaard.

De memorie van toelichting stelt hierbij het volgende:

“Wat betreft de andere personen waarvoor persoonsgegevens verwerkt kunnen worden, is er opnieuw een zeer grote verscheidenheid van mogelijke situaties die zich kunnen voordoen. Daarom lijkt het onmogelijk de bewaarperiode van dergelijke gegevens te koppelen aan de ”tussenkoms” van de betrokken natuurlijke personen, aangezien de bewaring van bepaalde gegevens noodzakelijk is na hun “tussenkoms”, hetgeen niet belet dat de bewaring van andere gegevens niet langer gerechtvaardigd is. Daarom is het aangewezen de bewaringstermijn te koppelen aan de nagestreefte doeleinden, en tegelijk een onbeperkte bewaring te voorkomen indien het nastreven van het overeenkomstige doel op een bepaald moment de noodzaak van hun bewaring niet meer rechtvaardigt. Ook deze regeling op algemene wijze van de bewaartermijn is conform de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, B.23).”

Uit het wettigheidsbeginsel dat krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens vloeit evenwel voort dat de ordonnantiegever zelf moet voorzien in een maximumtermijn voor het bewaren van de in het ontworpen artikel 14*bis* van de wet van 25 juni 1993 vervatte persoonsgegevens.¹¹ Het gegeven dat de exacte bewaartermijn thans nog niet bekend is, doet hieraan geen afbreuk.

Wel kan, eenmaal een dergelijke maximumtermijn is vastgesteld, het aan de regering worden overgelaten om een kortere termijn te bepalen. Bijgevolg moet in het ontworpen artikel 14*bis*, § 5, tweede lid, in een maximumtermijn voor de bewaring van de betrokken gegevens worden voorzien.

Hetzelfde geldt voor het ontworpen artikel 13/1, § 5, derde lid, van de programmawet van 10 februari 1998 (artikel 23 van het voorontwerp).

Artikel 14

10. In artikel 14 van het voorontwerp dient in de Nederlandse tekst te worden verwezen naar artikel 8:5 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in de plaats van naar het Wetboek van vennootschappen.

¹⁰ Zie artikel 5, lid 1, c) en e), van de AVG, evenals overweging 39 van die verordening.

¹¹ Zie immers GwH 9 december 2021, nr. 177/2021, B.53.5.

Artikel 25

11. In artikel 25, 2°, van het voorontwerp wordt verwezen naar ‘artikel 2 van de ordonnantie van DD maand 2022 tot vereenvoudiging van de regels inzake toegang tot het beroep’. De gemachtigde stelde hierbij:

“Deze bepaling moet eigenlijk verwijzen naar artikel 14 van de (ontwerp)ordonnantie, dat artikel 2 van de programmawet van 10 februari 1998 wijzigt. Een vergissing dus. Artikel 25, 2°, voegt namelijk vrijstelling toe voor de ondernemingen die niet onderworpen zijn aan de regels inzake toegang tot het beroep, maar dat wel worden door de toevoeging van de nieuwe definitie van onderneming in de programmawet van 10 februari 1998.”

De verwijzing dient dan ook te worden aangepast.

Artikel 30

12. Met betrekking tot artikel 30 van het voorontwerp dat de inwerkingtreding bepaalt op 1 september 2023, verklaarde de gemachtigde:

“1 september 2023 was een beoogde datum die ondertussen niet meer haalbaar is. De beoogde inwerkingtreding is op dit moment eerder begin 2024, afhankelijk van het verloop van de regelgevende procedure. Een retroactieve inwerkingtreding is uitgesloten.”

De Raad van State, afdeling Wetgeving, neemt hiervan akte.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique ¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET D'ORDONNANCE

2. L'avant-projet d'ordonnance soumis pour avis a tout d'abord pour objet d'apporter un certain nombre de modifications à la loi du 25 juin 1993 'sur l'exercice et l'organisation des activités ambulantes et foraines'. À cet égard, il abroge l'exigence d'une autorisation préalable délivrée par un guichet d'entreprises pour l'exercice d'activités ambulantes ou foraines et, en ce qui concerne l'exercice d'une activité ambulante au domicile du consommateur, il limite cette exigence à l'exigence d'une autorisation préalable, délivrée par un guichet d'entreprises agréé, visé à l'article III.59 du Code de droit économique (articles 4, 6, 7, 8, 9, 10 et 12 de l'avant-projet). Les notions de « commerçant », « artisan » et « établissement » sont également remplacées par celles d'« entreprise » et d'« unité d'établissement » (articles 2, 3 et 5). Enfin, l'avant-projet instaure un dispositif relatif au traitement des données à caractère personnel dans le cadre de cette loi et de ses arrêtés d'exécution (article 11).

En outre, l'avant-projet d'ordonnance vise à modifier la loi-programme du 10 février 1998 'pour la promotion de l'entreprise indépendante'. Ainsi, il insère une définition d'« entreprise » (article 14) et supprime les connaissances de base en gestion d'entreprise en tant qu'élément des capacités entrepreneuriales (articles 15, 16, 19, 21, 24 et 27, 2° à 4°, et 29). Par ailleurs, les références aux notions d'« entreprise commerciale et artisanale » sont omises et l'avant-projet vise à délimiter le champ d'application de la loi-programme du 10 février 1998 en introduisant une définition de la notion d'« entreprise » (articles 17 et 20). Il règle également le recours contre les décisions de refus de la reconnaissance de la compétence professionnelle (article 22) et la suppression du Conseil d'établissement (articles 26, 27, 1°, et 28). Enfin, il instaure dans la loi-programme du 10 février 1998 un dispositif relatif au traitement des données à caractère personnel dans le cadre de cette loi et de ses arrêtés d'exécution (article 23).

COMPÉTENCE

3.1. En vertu de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 1er, 6°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles', 'les conditions d'accès à la profession, à l'exception des conditions d'accès aux professions des soins de santé et aux professions intellectuelles prestataires de services' relèvent de la compétence des régions.

Les mots « conditions d'accès à la profession » font référence à toutes les règles relatives à l'accès à une « profession », à savoir toute activité économique non salariée exercée

¹ S'agissant d'un avant-projet d'ordonnance, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

normalement contre rémunération. Selon la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, cela implique notamment le pouvoir « de fixer des règles en matière d'accès à certaines professions, de fixer des règles générales ou des exigences de capacités propres à l'exercice de certaines professions et de protéger des titres professionnels » ².

3.2. Dans son avis 72.341/1 du 13 décembre 2022, la section de législation a observé précédemment ce qui suit :

« De bepalingen van het voorontwerp die verband houden met de opheffing van de bestaande verplichting om te beschikken over een voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten die wordt verleend door een ondernemingsloket, zijn inpasbaar in de voormelde bevoegdheid op grond van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Een dergelijke voorafgaande machtiging stelt op basis van de bestaande regelgeving immers specifieke eisen voor ambulante of kermisactiviteiten ³.

Wel kunnen op het vlak van de bevoegdheid vragen rijzen bij artikel 3 van het voorontwerp, dat de bestaande verplichting in artikel 3 van de wet van 25 juni 1993 inzake de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten vervangt door een verplichte inschrijving in de KBO voor diegene die ambulante of kermisactiviteiten uitoefent of, wat buitenlandse ondernemingen zonder vestigingseenheid in België betreft, een verplichte inschrijving als onderneming in het land van herkomst. Op grond van de bevoegdheid van de federale overheid inzake de organisatie van het bedrijfsleven en inzake het handelsrecht en het vennootschapsrecht (artikel 6, § 1, VI, derde lid, 3°, en vierde lid, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) komt het immers aan de federale overheid toe om de regels inzake de inschrijving als onderneming vast te stellen » ⁴.

3.3. Interrogé sur la différence entre l'autorisation actuelle et la nouvelle autorisation à la lumière de ce qui précède, le délégué a répondu en ces termes :

« De huidige machtiging voor ambulante activiteiten en de toekomstige vergunning voor ambulante activiteiten ten huize van de consument kaderen in de gewestelijke bevoegdheid op het vlak van de vestigingsvoorwaarden (artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

Zowel de huidige machtiging als de nieuwe vergunning staan los van de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen. Ze stellen voorwaarden voor de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit. Beiden gebeuren wel door de ondernemingsloketten, in het kader van hun rol als 'één-loket' op grond van de Dienstenrichtlijn.

² C.C., 15 mars 2012, n° 45/2012, B.10.2.

³ *Note de bas de page 3 de l'avis cité* : Zie bijvoorbeeld artikel 15 van het koninklijk besluit van 24 september 2006 'betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten', zoals die bepaling geldt in het Vlaamse Gewest.

⁴ Avis C.E. 72.341/1 du 13 décembre 2022 sur un avant-projet devenu le décret du 3 mars 2023 'portant suppression de l'autorisation préalable pour l'exercice des activités ambulantes ou foraines et modifiant la loi du 25 juin 1993 sur l'exercice et l'organisation des activités ambulantes et foraines', *Doc. parl.*, Parl. fl., 2022-23, n° 1545/1.

Er zijn twee verschillen tussen de huidige machtiging en de nieuwe vergunning:

1. De machtiging heeft een breder toepassingsgebied, ze betreft namelijk alle ambulante activiteiten (verkoop buiten de vestiging), die ook activiteiten ten huize van de consument kunnen omvatten. De vergunning is beperkt tot ambulante activiteiten ten huize van de consument (deur-aan-deur verkoop). Voor ambulante activiteiten op het openbaar domein, zoals op een markt bijvoorbeeld, zal dus geen machtiging meer vereist zijn.

De onderneming blijft uiteraard wel onderworpen aan de (federale) verplichting om zich in te schrijven in de KBO.

2. De machtiging is onderworpen aan drie voorwaarden: een nationaliteitsvereiste, een bekwaamheidsvereiste en een moraliteitsvereiste. Bij de vergunning blijft enkel nog de moraliteitsvereiste (weliswaar in beperkte vorm) over.

De nieuwe vergunning kan dus omschreven worden als een meer beperkte versie van de bestaande machtiging voor ambulante activiteiten.

De Raad van State heeft zelf in meerdere adviezen aangegeven dat de gewesten bevoegd zijn voor deze materie. Zie de adviezen 57.187/1, 58.346/1, 61.027/1 en 72.341/1 ».

3.4. Pour autant que la réglementation en projet abroge l'exigence d'une autorisation préalable délivrée par un guichet d'entreprises pour l'exercice d'activités ambulantes ou foraines et limite celle-ci à exigence d'une autorisation préalable pour l'exercice d'une activité ambulante au domicile du consommateur, elle s'inscrit dans la compétence précitée en vertu de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 1er, 6°, de la loi spéciale du 8 août 1980. La même observation vaut pour les modifications que la réglementation en projet apporte à la loi-programme du 10 février 1998 en ce qui concerne la compétence professionnelle.

Dans la mesure où la réglementation en projet confie à cet effet des missions aux guichets d'entreprises agréés, visés à l'article III.59 du Code de droit économique, elle prévoit néanmoins la mobilisation de ces guichets d'entreprises fédéraux par la Région de Bruxelles-Capitale. Ainsi qu'il ressort de l'exposé des motifs, on invoque cependant à cet égard l'accord de coopération du 17 juillet 2013 entre l'État fédéral, la Communauté flamande, la Communauté française, la Communauté germanophone, la Région flamande, la Région wallonne, la Région de Bruxelles-Capitale, la Commission communautaire française et la Commission communautaire commune 'relatif à la mise en œuvre de la [d]irective 2006/123/CE du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2006 relative aux services dans le marché intérieur'.

EXAMEN DU TEXTE

OBSERVATION GÉNÉRALE

4. Consécutivement à l'avant-projet, l'exigence d'une autorisation préalable délivrée par un guichet d'entreprises pour l'exercice d'activités ambulantes ou foraines est abrogée et cette exigence est limitée à l'exigence d'une autorisation préalable, délivrée par un guichet d'entreprises agréé, visé à l'article III.59 du Code de droit économique, pour l'exercice d'une activité ambulante au domicile du consommateur.

Pareil dispositif doit être conforme à la directive 2006/123/CE du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2006 ‘relative aux services dans le marché intérieur’ (« directive services ») ⁵. Dans la mesure où la réglementation en projet habilite le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale à déterminer notamment la procédure d’autorisation ⁶, il faudra également veiller à ce que celle-ci soit respectée lors de la mise en œuvre.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Article 2

5. Comme l’a confirmé le délégué, le point 2°/1, en projet, de l’article 1er de la loi du 25 juin 1993 doit viser l’article I.1, 1°, du Code de droit économique, et non l’article I.1.

Article 4

6. L’exposé des motifs précise les raisons pour lesquelles l’article 3, alinéa 2, en projet, de la loi du 25 juin 1993 fait explicitement référence à une liste exhaustive d’infractions, qui pourraient raisonnablement compromettre le bon exercice d’une activité ambulante au domicile du consommateur, en lieu et place du ‘casier judiciaire vierge’ plus général. À la lumière de ce qui précède, la question se pose néanmoins de savoir pourquoi ce sont précisément les chapitres indiqués qui ont été choisis. Ainsi, par exemple, les chapitres I/1, II et III, du titre VIII du livre II du Code pénal pourraient également être réputés ‘raisonnablement compromettre le bon exercice d’une activité ambulante au domicile du consommateur’. Interrogé à ce sujet, le délégué a déclaré :

« Om een zekere eenvormigheid te handhaven in het economisch beleid van het Gewest was het beginpunt van de bepaling te vinden in artikel 5, eerste lid, 1°, b), van de ordonnantie van 8 mei 2014 betreffende het toeristisch logies.

Vervolgens werd deze lijst herbekeken in het licht van het specifieke karakter van ambulante activiteiten ten huize consument. Er werd voor de gekozen misdrijven in het ontworpen artikel 3, tweede lid, geoordeeld dat zij voldoende verband kunnen hebben met ambulante activiteiten ten huize van de consument, bijvoorbeeld doordat dat de verkoper onder het voorwendsel van een ambulante activiteit zou mogen binnenkomen in de woning van de consument en daar de bedoelde misdrijven zou kunnen plegen. Dit is het geval voor opzettelijk doden, foltering, diefstal, afpersing en bedrog.

Hetzelfde geldt voor verkrachting en aantasting van de seksuele integriteit. We merken nu echter op dat de bepalingen die opgenomen waren in Titel VII, hoofdstukken V, VI en VII (die geïndiceerd worden in het ontwerp) opgeheven zijn door de wet van 21 maart 2022 en vervangen zijn door bepalingen in hoofdstuk I/1 van titel VIII. Het zal dus sowieso nodig zijn om deze verwijzing te herzien.

De andere misdrijven werden niet opgenomen omdat er werd geoordeeld dat er onvoldoende verband is met de uitoefening van ambulante activiteiten ten huize van de consument en het dus niet proportioneel zou zijn om onderneming uit te sluiten van deze

⁵ Voir notamment ses articles 9 (en ce qui concerne l’instauration d’un régime d’autorisation), 10, 11, 12 (en ce qui concerne les conditions d’octroi de l’autorisation), 13 (en ce qui concerne la procédure d’obtention de l’autorisation).

⁶ Article 4 du projet (article 3, alinéa 5, 1°, en projet, de la loi du 25 juin 1993).

activiteiten omwille van eerdere misdrijven in die categorieën (bv. omkoping of valsheid in geschrifte) ».

Les auteurs de l'avant-projet devront mettre la disposition en projet en conformité avec les dispositions actuelles du Code pénal.

7. Selon l'article 3, alinéa 3, en projet, de la loi du 25 juin 1993, l'autorisation a une durée de validité de cinq ans et elle expire de plein droit si l'intéressé ne remplit plus la condition prévue à l'alinéa 2. À la question de savoir si l'autorisation peut être renouvelée après la période de cinq ans et où, le cas échéant, ce renouvellement est réglé, le délégué a répondu ce qui suit :

« De vergunning moet opnieuw worden aangevraagd na 5 jaar, als de onderneming de activiteiten ten huize van de consument wil verderzetten. Er is geen specifieke hernieuwingsprocedure geregeld. Deze verloopt namelijk op identieke wijze als de initiële procedure. De procedure wordt beschreven in het uitvoeringsbesluit ».

Il est recommandé de compléter l'article 3, en projet, de la loi du 25 juin 1993 par une référence à un éventuel renouvellement.

Article 9

8. L'article 9, 3°, de l'avant-projet vise « l'article 3, alinéa 2 », alors que l'exposé des motifs relatif à cette disposition fait référence à l'article 3, alinéa 3. Le délégué a confirmé que c'est bel et bien l'article 3, alinéa 2, qui est visé.

Article 11

9.1. L'article 11 de l'avant-projet contient des dispositions relatives au traitement de données à caractère personnel.

Conformément à l'article 22 de la Constitution, le respect du principe de légalité formelle s'applique à tout traitement de données à caractère personnel et, plus généralement, à toute ingérence dans le droit au respect de la vie privée. En réservant au législateur compétent le pouvoir de fixer dans quels cas et à quelles conditions il peut être porté atteinte au droit au respect de la vie privée, l'article 22 de la Constitution garantit à tout citoyen qu'aucune ingérence dans l'exercice de ce droit ne peut avoir lieu qu'en vertu de règles adoptées par une assemblée délibérante, démocratiquement élue. Une délégation à un autre pouvoir n'est toutefois pas contraire au principe de légalité, pour autant que l'habilitation soit définie de manière suffisamment précise et porte sur l'exécution de mesures dont les 'éléments essentiels' sont fixés préalablement par le législateur ⁷.

Par conséquent, les 'éléments essentiels' des traitements de données à caractère personnel doivent être fixés dans la loi elle-même. À cet égard, la section de législation considère que, quelle que soit la matière concernée, constituent, en principe, des 'éléments essentiels' les

⁷ Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle : voir notamment C.C., 18 mars 2010, n° 29/2010, B.16.1 ; C.C., 20 février 2020, n° 27/2020, B.17.

éléments suivants : 1°) les catégories de données traitées ; 2°) les catégories de personnes concernées ; 3°) la finalité poursuivie par le traitement ; 4°) les catégories de personnes ayant accès aux données traitées ; et 5°) le délai maximal de conservation des données' ⁸.

9.2. L'article 14bis, § 2, 4°, en projet, de la loi du 25 juin 1993 mentionne « les données nécessaires à la vérification du respect des conditions et des obligations visées à la présente loi et ses mesures d'exécution ».

Une telle définition générale et vague ne suffit toutefois pas au regard du principe de légalité précité, dès lors que cette définition se limite à paraphraser partiellement l'article 5, paragraphe 1, c), du RGPD ⁹, qui est déjà applicable par lui-même. En effet, la « catégorie de données traitées » constitue un « élément essentiel » du traitement de données, qui doit être fixé par le législateur ordonnancier lui-même.

En outre, une définition trop générale ou vague d'une catégorie de données à caractère personnel à traiter se heurterait au principe de légalité matérielle de l'article 22 de la Constitution, pareille définition ne permettant pas d'avoir une idée suffisamment claire des données traitées. Il n'est donc pas possible de vérifier si le traitement de données en question respecte le principe de minimisation des données tel qu'il découle de l'article 5, paragraphe 1, c), du RGPD. Il ne peut pas non plus être vérifié si le traitement concerne une catégorie particulière de données à caractère personnel sensibles, dont le traitement, conformément à l'article 9, paragraphe 1, du RGPD, est en principe interdit et n'est possible que dans les cas exceptionnels énumérés de manière exhaustive à l'article 9, paragraphe 2, du même règlement.

La même observation vaut pour l'article 13/1, § 2, 4°, de la loi-programme du 10 février 1998 (article 23 de l'avant-projet).

9.3. L'article 14bis, § 5, en projet, règle le délai de conservation. L'alinéa 2 dispose que les données à caractère personnel relatives aux autres personnes visées au paragraphe 2 et qui ont été collectées et traitées dans le cadre de cette loi et de ses mesures d'exécution sont conservées pour autant et tant que ces données s'avèrent nécessaires à la réalisation des finalités visées au paragraphe 1er.

Or, une telle disposition n'est rien de plus qu'une paraphrase de ce qui découle déjà du RGPD, à savoir que les données à caractère personnel ne peuvent être conservées plus longtemps que nécessaire ¹⁰, et elle ne peut être considérée comme réglant adéquatement la durée maximale durant laquelle les données peuvent être conservées.

À cet égard, l'exposé des motifs précise ce qui suit :

⁸ Avis C.E. 68.936/AG du 7 avril 2021 sur un avant-projet devenu la loi du 14 août 2021 'relative aux mesures de police administrative lors d'une situation d'urgence épidémique', observation 101 (*Doc. parl.*, Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 119). Voir aussi C.C., 10 mars 2022, n° 33/2022, B.13.1 ; C.C., 22 septembre 2022, n° 110/2022, B.11.2 et C.C., 16 février 2023, n° 26/2023, B.74.1.

⁹ Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 'relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données)'.

¹⁰ Voir l'article 5, paragraphe 1, c) et e), du RGPD, ainsi que le considérant 39 de ce règlement.

« En ce qui concerne les autres personnes pour lesquelles des données à caractère personnel peuvent être traitées, il existe à nouveau une multitude de situations possibles. C'est pourquoi il paraît impossible de lier la durée de conservation de telles données à l'«intervention» des personnes physiques concernées, puisque la conservation de certaines données est nécessaire à la suite de leur «intervention», ce qui n'empêche pas que la conservation d'autres données ne soit plus justifiée. Il est donc indiqué de lier la durée de conservation aux finalités poursuivies, tout en évitant une conservation illimitée si la poursuite de la finalité correspondante à un moment donné ne justifie plus la nécessité de leur conservation. Cette réglementation de manière générale de la durée de conservation est également conforme à la jurisprudence de la Cour constitutionnelle (arrêt n° 29/2018 du 15 mars 2018, B.23) ».

Toutefois, il découle du principe de légalité qui s'applique, en vertu de l'article 22 de la Constitution, à tout traitement de données à caractère personnel, que le législateur ordonnancier doit prévoir lui-même une durée maximale de conservation des données à caractère personnel contenues à l'article 14bis, en projet, de la loi du 25 juin 1993¹¹. Le fait que la durée exacte de conservation n'est pas encore connue à l'heure actuelle n'y change rien.

Dès qu'une telle durée maximale a été fixée, le soin de fixer un délai plus court peut toutefois être laissé au gouvernement. Par conséquent, l'article 14bis, § 5, alinéa 2, en projet, doit prévoir une durée maximale de conservation des données concernées.

La même observation s'applique à l'article 13/1, § 5, alinéa 3, en projet, de la loi-programme du 10 février 1998 (article 23 de l'avant-projet).

Article 14

10. Le texte néerlandais de l'article 14 de l'avant-projet doit viser l'article 8:5 du « Wetboek van vennootschappen en verenigingen » en lieu et place du « Wetboek van vennootschappen ».

Article 25

11. L'article 25, 2°, de l'avant-projet fait référence à 'l'article 2 de l'ordonnance du JJ mois 2022 simplifiant les règles de l'accès à la profession'. À cet égard, le délégué a déclaré :

« Deze bepaling moet eigenlijk verwijzen naar artikel 14 van de (ontwerp)ordonnantie, dat artikel 2 van de programmawet van 10 februari 1998 wijzigt. Een vergissing dus. Artikel 25, 2°, voegt namelijk vrijstelling toe voor de ondernemingen die niet onderworpen zijn aan de regels inzake toegang tot het beroep, maar dat wel worden door de toevoeging van de nieuwe definitie van onderneming in de programmawet van 10 februari 1998 ».

La référence doit dès lors être adaptée.

¹¹ Voir, en effet, C.C., 9 décembre 2021, n° 177/2021, B.53.5.

Article 30

12. En ce qui concerne l'article 30 de l'avant-projet qui fixe l'entrée en vigueur au 1er septembre 2023, le délégué a déclaré :

« 1 september 2023 was een beoogde datum die ondertussen niet meer haalbaar is. De beoogde inwerkingtreding is op dit moment eerder begin 2024, afhankelijk van het verloop van de regelgevende procedure. Een retroactieve inwerkingtreding is uitgesloten ».

Le Conseil d'État, section de législation, en prend acte.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Wouter PAS